ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ KARL ROEMER της 3ης Δεκεμβρίου 1969*

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Το Cour d'appel του Παρισιού, που ζητεί τη συνδρομή του Δικαστηρίου κατά το άρθρο 177 της Συνθήκης, επελήφθη μιας διαφοράς η οποία προήλθε συνεπεία των ακόλουθων περιστατικών: Η κυρία Dustin, χήρα του Pierre Duffy, ήταν, ως βελγίδα υπήκοος, αποκλειστικά κάτοικος Βελγίου, όπου και εργάστηκε. Αφού κατέβαλε τις ατομικές της ασφαλιστικές εισφορές στην Caisse nationale des pensions pour employés (εθνικό ταμείο συντάξεων υπαλλήλων), με έδρα τις Βρυξέλλες, απέκτησε δικαίωμα συντάξεως λόγω γήρατος, η οποία της κατεβάλλετο από την 1η Σεπτεμβρίου 1958 στο εκάστοτε ισχύον νόμιμο ύψος.

Ο Pierre Duffy, γάλλος υπήκοος, που συνήψε γάμο με τη Dustin, κατοικούσε και εργαζόταν στη Γαλλία και, αφού κατέβαλε τις ατομικές του εισφορές, απέκτησε δικαίωμα συντάξεως λόγω γήρατος από την Caisse d'Assurance Vieillese des Travailleurs Salariés Paris, η οποία του κατεβάλλετο μέχρι το θάνατό του. Απεβίωσε στις 9 Μαρτίου 1965. Η χήρα του που μετά το γάμο της, μοιραζόταν μαζί του την κατοικία του στο Παρίσι, είχε αποκτήσει βάσει του διατάγματος της 29ης Δεκεμβρίου 1945 τη γαλλική υπηκοότητα. Στις 16 Απριλίου 1965 υπέβαλε στο αρμόδιο γαλλικό ταμείο ασφαλίσεως αίτηση για σύνταξη χηρείας. Η σύνταξη αυτή εγκρίθηκε, αλλά όχι στο πλήρες ποσό της. Ο γαλλικός ασφαλιστικός φορέας, εφήρμοσε σε βάρος της τη διάταξη του άρθρου 351 του code de la securité sociale της 10ης Δεκεμβρίου 1956, σε συνδυασμό με το άρθρο 148 του διατάγματος της 29ης Δεκεμβρίου 1945. Κατά τις διατάξεις αυτές, ο επιζών σύζυγος που έχει ο ίδιος δικαίωμα από κοινωνική ασφάλιση, δεν μπορεί να ζητήσει τη νόμιμη σύνταξη χηρείας ή μπορεί να ζητήσει μόνο το ποσό, κατά το οποίο η σύνταξη χηρείας υπερβαίνει το ύψος του ιδίου δικαιώματος από κοινωνική ασφάλιση. Με άλλα λόγια, γίνεται αφαίρεση του ποσού του ιδίου δικαιώματος από το ποσό της συντάξεως χηρείας. Αυτή η μέθοδος υπολογισμού προς αποφυγή της σώρευσης των συντάξεων ισχύει βέβαια κατά το γαλλικό δίκαιο μόνο για δικαιώματα της χήρας από τη *γαλλική* κοινωνική ασφάλιση. Το αρμόδιο ταμείο, όμως, θεώρησε ότι μπορούσε να λάβει υπόψη κατά τον ίδιο τρόπο και τις βελγικές παροχές προς την Duffy και μάλιστα δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 2 του κανονισμού 3 που ορίζει ότι: «οι διατάξεις περί μειώσεως ή αναστολής που προβλέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σε περίπτωση σωρεύσεως μιας παροχής με άλλες παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, εφαρμόζονται στο δικαιούχο, ακόμη κι αν πρόκειται περί παροχών, για τις οποίες το δικαίωμα αποκτήθηκε κατά το σύστημα άλλου κράτους μέλους ...».

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

Η Duffy όμως δεν συμφώνησε με την άποψη αυτή. Για το λόγο αυτό προσέφυγε στην Commission de première instance du contentieux de la securité sociale του Παρισιού (πρωτοβάθμια επιτροπή διαφορών επί θεμάτων κοινωνικής ασφαλίσεως), η οποία της επιδίκασε πράγματι, με απόφαση της 11ης Ιουλίου 1967, σύνταξη χηρείας χωρίς περικοπές. Η caisse d'assurance vieillesse des travailleurs salariés de Paris άσκησε έφεση ενώπιον του Cour d'appel του Παρισιού, ενώπιον της οποίας εκκρεμεί η διαφορά. Κατά την άποψη του 18ου τμήματος που επελήφθη της υποθέσεως, η σχετική απόφαση προϋποθέτει ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, που συνεπάγεται τις «πρώτες δυσκολίες». Ως εκ τούτου ανέστειλε με απόφαση της 27ης Ιουνίου 1969 τη διαδικασία και υπέβαλε το ακόλουθο ερώτημα προς έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.

«Ο κανονισμός 3 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων και ιδίως το άρθρο 11, παράγραφος 2 που αφορά τις διατάξεις περί μειώσεως και αναστολής των παροχών μπορεί να εφαρμοστεί σε βάρος χήρας, η οποία, λόγω της δραστηριότητάς της ως μισθωτής σε ένα κράτος μέλος, απέκτησε δικαίωμα συντάξεως λόγω γήρατος και ζητεί σε ένα άλλο κράτος μέλος, στο οποίο κατοικεί, να της καταβληθεί η σύνταξη την οποία δικαιούται από το σύζυγό της στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος;»

Επί του ερωτήματος αυτού διατύπωσαν την άποψή τους εγγράφως οι διάδικοι της κύριας δίκης και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Επιτροπή καθώς και η Duffy έκαναν ακόμη δηλώσεις κατά την προφορική διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

Ας δούμε λοιπόν, μετά από τα εκτεθέντα, ποια είναι η ορθή *άποψη επί του υποβληθέντος ερωτήματος*

Κατ' αρχάς είναι αμφίβολο, κατά πόσο ο κανονισμός 3 εφαρμόζεται γενικά σε πρόσωπα που — όπως η Duffy και ο σύζυγός της — δεν υπήρξαν ποτέ διακινούμενοι εργαζόμενοι, αλλά αντίθετα είχαν συνάψει μία μόνο σύμβαση εργασίας που τους υποχρέωνε σε κοινωνική ασφάλιση σε μία μόνο χώρα (η Duffy στο Βέλγιο και ο σύζυγός της στη Γαλλία). Φαίνεται εύκολο να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό σύμφωνα με το γράμμα της διατάξεως που καθορίζει, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 3, δηλαδή το άρθρο 4. Πραγματικά, το άρθρο αυτό ορίζει τα εξής: «ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους εργαζόμενους και τους προς αυτούς εξομοιούμενους που υπάγονται ή υπήχθησαν στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών και είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη..., καθώς και στα μέλη της οικογενείας τους και στους επιζώντες τους. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται και στους επιζώντες των εργαζομένων και των εξομοιουμένων προς αυτούς που είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών ανεξαρτήτως της ιθαγενείας των εργαζομένων αυτών και των εξομοιουμένων προς αυτούς, όταν οι επιζώντες είναι υπήκοοι ενός από τα κράτη μέλη ...».

Σύμφωνα με αυτά θα έπρεπε να αρκεί ότι ένας εργαζόμενος υπήχθη στη νομοθεσία *ενός* κράτους μέλους και το αντίστοιχο θα έπρεπε να ισχύει για τους επιζώντες του. Η Duffy ωστόσο αμφισβητεί ότι η διάταξη αυτή πρέπει να νοηθεί υπό απόλυτη έννοια. Καθόσον δεν πρόκειται για διακινούμενους εργαζόμενους υπό στενή έννοια, η ελεύθερη κυκλοφορία των οποίων πρέπει να διασφαλιστεί με μέτρα κοινωνικής ασφάλισης, το άρθρο 4 αφορά μόνο εξαιρετικές περιπτώσεις που χαρακτηρίζονται ρητά ως εξαιρετικές από το άρθρο 3. Ως παράδειγμα αναφέρει το άρθρο 19 του κανονισμού 3, που προβλέπει παροχές σε εργαζόμενο ασφαλισμένο σε φορέα ενός κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου και κατοικεί, ο οποίος όμως χρειάζεται, κατά τη διάρ-

κεια προσωρινής παραμονής στο έδαφος ενός άλλου κράτους μέλους, ιατρική περίθαλψη και νοσηλεία. Πρέπει πραγματικά να λεχθεί ότι η μέχρι σήμερα νομολογία — καθόσον ασχολήθηκε με το άρθρο 4 — αντιμετώπισε μόνο εξαιρετικές περιπτώσεις. Μεταξύ αυτών, η υπόθεση 75/63[1] αφορούσε το προαναφερθέν άρθρο 19 του κανονισμού 3. Μία άλλη υπόθεση[2] αφορούσε το άρθρο 22, παράγραφος 2 του κανονισμού 3, στον οποίο ρυθμίζεται υπό ποιες προϋποθέσεις ο ασφαλιστικός φορέας του τόπου κατοικίας καταβάλλει πραγματικές παροχές σε δικαιούχο συντάξεως, ο ασφαλιστικός φορέας του οποίου έχει την έδρα του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Τέλος, μία σειρά άλλων υποθέσεων[3] και η μόλις περατωθείσα υπόθεση 27/69 ασχολήθηκαν με το άρθρο 52 του κανονισμού 3, δηλαδή με την περίπτωση προσώπου «που εισπράττει παροχές κατά τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους για ζημία, που επήλθε στο έδαφος άλλου κράτους» και για το οποίο ανακύπτει το ζήτημα με ποιο τρόπο μεταβιβάζεται στον υπόχρεο ασφαλιστικό φορέα η αξίωση αποζημιώσεως που υφίσταται κατά τρίτου. Η νομολογία αυτή θα μπορούσε πράγματι να συνηγορήσει υπέρ του ότι το εκτεταμένο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 3, όπως καθορίζεται από το άρθρο 4, περιλαμβάνει, εκτός από τους γνήσιους διακινούμενους εργαζόμενους, μόνο εξαιρετικές περιπτώσεις, και συγκεκριμένα εκείνες κατά τις οποίες θα ήταν επιζήμιο για τους ενδιαφερόμενους αν μπορούσαν να τους «αντιταχθούν εδαφικοί περιορισμοί» (όπως αναγράφεται στην απόφαση 61/65[4]).

Αν παρά τις σκέψεις αυτές και την άποψη της Duffy το άρθρο 4 νοηθεί υπό απόλυτη έννοια και ο κανονισμός 3 εφαρμοζόταν πλήρως και όταν δεν θα επρόκειτο για γνήσιους διακινούμενους εργαζόμενους, τότε θα έπρεπε πράγματι να αντιμετωπιστεί και η εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφος 2 στο αντικείμενο της κύριας δίκης.

Και το γράμμα της διατάξεως αυτής φαίνεται τελείως σαφές. Έχει — όπως ήδη ανέφερα — το ακόλουθο περιεχόμενο: «οι διατάξεις περί μειώσεως ή αναστολής που προβλέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σε περίπτωση σωρεύσεως μιας παροχής με άλλες παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, εφαρμόζονται στο δικαιούχο, ακόμη κι αν πρόκειται περί παροχών, για τις οποίες το δικαίωμα αποκτήθηκε κατά το σύστημα άλλου κράτους μέλους». Πράγματι, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, δίνεται η εντύπωση ότι ο γαλλικός ασφαλιστικός φορέας μπορεί να αφαιρέσει το ποσό της βελγικής συντάξεως της Duffy, κυρίως επειδή, προφανώς, δεν αφορά στην προκειμένη περίπτωση — δηλαδή επί σωρεύσεως συντάξεως χηρείας και γήρατος — η επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 11 που ισχύει μόνο για παροχές *ιδίας φύσεως*. Κατά την άποψη της Επιτροπής, το συμπέρασμα αυτό θα μπορούσε να θεμελιωθεί με τη σκέψη ότι ο κανονισμός 3 δεν εξυπηρετεί μόνο τα δύο στοιχεία που — ενδεικτικά μόνο — αναφέρει το άρθρο 51 της Συνθήκης ΕΟΚ, δηλαδή, όσον αφορά την κτήση και διατήρηση του δικαιώματος προς λήψη παροχών, καθώς και τον υπολογισμό των παροχών, να εξασφαλίζει στους διακινούμενους εργαζόμενους το συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες και την καταβολή των παροχών σε κάθε κατοικία στα εδάφη των κρατών μελών. Η λειτουργία του κανονισμού 3 συνίσταται, πέρα από αυτό, στο να φροντίσει κυρίως διά της καταργήσεως όλων των εδαφικών περιορισμών, για την επέκταση της ενοποιήσεως των νομοθεσιών κοινωνικής ασφαλίσεως, στην «αποδέσμευση» των νομοθεσιών αυτών από την «εδαφικότητα» σε βαθμό ώστε να είναι δυνατόν να λαμβάνονται υπόψη αλλοδαπά πραγματικά περιστατικά χωρίς δυσκολία. Αυτό προκύπτει από ολόκληρη σειρά διατάξεων, τις οποίες

1 — Rechtspr. τόμος X, σ. 395 επ.
2 — Υπόθεση 61/65, Rechtspr. τόμος XII, σ. 606.
3 — Rechtspr., τόμ. XI, σ. 142· 44/65, Rechtspr., τόμος XI, σ. 1274.
4 — Rechtspr., τόμ. XII, σ. 606.

συνοψίζει η Επιτροπή στη σελίδα 11 του υπομνήματός της.

Για πολλούς λόγους όμως πρέπει να αμφισβητηθεί η ορθότητα τέτοιας διασταλτικής απόψεως. Η νομολογία υπογράμμισε επανειλημμένα επί υποθέσεων κοινωνικής ασφαλίσεως ότι ο κανονισμός 3 δεν θέσπισε κοινοτικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αλλά άφησε άθικτα τα αυτοτελή συστήματα από τα οποία αντλούνται δικαιώματα προς λήψη παροχών (παραπέμπω σχετικά στις υποθέσεις 2/67[5] και 9/67[6]). Η δε απόφαση στην υπόθεση 100/63[7] περιέχει σχετικώς την ακόλουθη ρητή σκέψη: «Ενώ τα κράτη μέλη μπορούν ευθυγραμμιζόμενα με το άρθρο 100 να τροποποιήσουν ριζικά τις νομοθεσίες τους, υπό τον όρο ότι διαφυλάττουν τις νομοθετικές εγγυήσεις που περιέχονται στη Συνθήκη και το εσωτερικό δίκαιο, το άρθρο 51 δεν επιτρέπει στους κανονισμούς να απομακρύνονται από το σκοπό που θέτει το ίδιο άρθρο, δηλαδή την προώθηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.» Για το λόγο αυτό, σε πολλές αμφισβητούμενες περιπτώσεις το Δικαστήριο κατέφυγε, όπως και στην προαναφερθείσα απόφαση, για την ερμηνεία του κανονισμού 3, στις θεμελιώδεις διατάξεις της Συνθήκης και τόνισε ότι η ερμηνεία πρέπει να γίνεται υπό το φως των στόχων, τους οποίους εξυπηρετούν οι διατάξεις της Συνθήκης και ότι οι ερμηνευόμενες διατάξεις πρέπει να συμφωνούν με τους στόχους αυτούς (υπόθεση 9/67[8]). Ιδιαίτερα σαφείς είναι σχετικώς δύο αποφάσεις του Δικαστηρίου. Η μία (υπόθεση 4/66[9]) περιέχει τη διαπίστωση ότι: «τη βάση, το πλαίσιο και τα όρια των προαναφερθέντων άρθρων, καθώς εξάλλου και όλου του κανονισμού, στον οποίο ανήκουν (εννοείται ο κανονισμός 3) αποτελούν τα άρθρα 48 έως 51 της Συνθήκης, σκοπό των οποίων αποτελεί η καθιέρωση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων». Η άλλη απόφαση (υπόθεση 44/65[10]) δέχεται ότι: «Συνεπώς, η επίτευξη όσο το δυνατόν πιο εκτεταμένης ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων ανήκει στις βάσεις της Κοινότητας. Συνιστά τον τελικό στόχο του άρθρου 51 και αποτελεί το γνώμονα για την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων, τις οποίες αναγνωρίζει το άρθρο αυτό στο Συμβούλιο» (εξάλλου παρόμοιες διατυπώσεις συναντώνται και στις υποθέσεις 75/63, 100/63, 12/67 και 22/67). Κατά τη γνώμη μου τα κρίσιμα σημεία τέθηκαν σαφώς. Είναι βέβαιο ότι στα πλαίσια των άρθρων 48 έως 51 της Συνθήκης δεν μπορεί να γίνει λόγος για εκτεταμένο συντονισμό και αποδέσμευση από την εδαφικότητα του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης.

Στη νομολογία εξάλλου, συναντάται επανειλημμένα η σκέψη, στην οποία αποδίδει ιδιαίτερη σημασία το Δικαστήριο κατά την εφαρμογή του κανονισμού 3 και η οποία ασκεί επιρροή και στην προκειμένη περίπτωση. Πρόκειται για τη σκέψη ότι η εφαρμογή του κανονισμού 3 δεν μπορεί να οδηγήσει σε περικοπή ή απώλεια δικαιωμάτων ή στο να καταστήσει ανενεργές τις περιόδους ασφαλίσεως που διανύθηκαν σε ένα κράτος μέλος. Σχετικώς παραπέμπω στις υποθέσεις 100/63[11], 4/66[12], 9/67[13] και 22/67[14].

Ιδιαίτερα σαφής ως προς την παρούσα αλληλουχία είναι ιδίως η απόφαση στην υπόθεση 2/67[15]. Σε ένα σημείο της αναφέρει ρητά:

«Οι διατάξεις αυτές (δηλαδή οι διατάξεις του κανονισμού 3) πρέπει από ορισμένη

5 — Rechtspr., τόμος XIII, σ. 276 επ.
6 — Rechtspr., τόμ. XIII, σ. 315.
7 — Rechtspr., τόμος X, σ. 1233.
8 — Rechtspr., τόμος XIII, σ. 314.
9 — Rechtspr., τόμος XII, σ. 645.
10 — Rechtspr., τόμος XI, σ. 1275.
11 — Rechtspr., τόμος X, σ. 1233.
12 — Rechtspr., τόμος XII, σ. 645.
13 — Rechtspr., τόμος XII, σ. 315.
14 — Rechtspr., τόμος XIII, σ. 437.
15 — Rechtspr., τόμος XIII, σ. 276.

άποψη να ευνοούν τους διακινούμενους εργαζόμενους περισσότερο από ότι αν εφαρμόζονταν σ' αυτούς αποκλειστικά οι διατάξεις του εσωτερικού δικαίου, οι οποίες τουλάχιστον τους διασφαλίζουν τα δικαιώματά τους. Οι διατάξεις αυτές δεν επιτρέπεται να ερμηνεύονται κατά τρόπο αντίθετο προς το σκοπό αυτό.»

Αν ο βασικός αυτός στόχος ληφθεί υπόψη και στην προκειμένη περίπτωση (και δεν βλέπω, πως θα μπορούσε να μην ληφθεί υπόψη χωρίς να έρθει κανείς σε αντίθεση με τη μέχρι σήμερα νομολογία) οδηγείται κανείς σε σαφές συμπέρασμα. Σύμφωνα με το ιστορικό φαίνεται βέβαιο ότι από τον κανονισμό 3 (δηλαδή, αν δεν ληφθούν υπόψη εδαφικοί περιορισμοί) δεν προκύπτουν κανενός είδους ευνοϊκές συνέπειες για την Duffy ούτε για το σύζυγό της όσον αφορά την κτήση ή τον υπολογισμό των δικαιωμάτων για σύνταξη. Το λιγότερο που μπορεί να λεχθεί σχετικά είναι ότι δεν υπάρχει πλεονέκτημα, στο οποίο να μπορεί να αντιταχθεί η επιζήμια επίπτωση του άρθρου 11, παράγραφος 2 στην προσπάθεια της μη διασπάσεως της συνοχής του όλου συστήματος του κανονισμού 3. Δεν μπορεί εξάλλου να λεχθεί ότι η Duffy αντλεί κάποιο πλεονέκτημα από την εφαρμογή του άρθρου 10 του κανονισμού 3, δηλαδή από την καταβολή της βελγικής συντάξεως σε κατοικία στην αλλοδαπή (παροχή μάλιστα που καταβάλλεται απευθείας, δηλαδή χωρίς παρέμβαση του γαλλικού ταμείου ασφαλίσεως). Πραγματικά εδώ δεν πρόκειται για *πρωτογενή* εύνοια του κανονισμού 3 που πρέπει να αντισταθμιστεί με την εφαρμογή επιζήμιας διατάξεως. Αν αντιλαμβάνομαι σωστά, τέτοια δυνατότητα υφίστατο ήδη κατά την προϊσχύουσα νομική κατάσταση, δηλαδή κατά το άρθρο 10 της μεταξύ Βελγίου, Γαλλίας και Ιταλίας συναφθείσας συμφωνίας που άρχισε να ισχύει την 1η Ιουλίου 1951. Αυτό το άρθρο 10 αναφέρει συγκεκριμένα ότι: «επαναφέρονται οι παροχές που καταργήθηκαν κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας ενός των συμβαλλομένων μερών λόγω εθνικότητας ή κατοικίας». Συγχρόνως η συμφωνία αυτή — που αφορά συντάξεις γήρατος και επιζώντων — δεν περιέχει επιφύλαξη αντίστοιχη με του άρθρου 11 του κανονισμού. Πράγματι, δεν μπορεί, λοιπόν, να λεχθεί ούτε για το άρθρο 10 του κανονισμού 3 ότι *θεμελιώνει* πλεονέκτημα υπέρ της Duffy, το οποίο θα μπορούσε να αντισταθμιστεί (ή όπως αναφέρεται στην υπόθεση 33/64 επί του άρθρου 52: να εξισωθεί) με εφαρμογή της δυνατότητας μειώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 11. Αν όμως συμβαίνει κάτι τέτοιο, αν δεχτούμε ότι η εφαρμογή του άρθρου 11 συνεπάγεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στην προκείμενη, *μειονέκτημα*, τότε είναι ορθότερο να ερμηνευθεί σύμφωνα με την μέχρι τώρα νομολογία, λαμβανομένων υπόψη και των βασικών αρχών της Συνθήκης ώστε να αποκλειστεί τέτοιο συμπέρασμα, διότι μόνο έτσι μπορεί να γίνει δεκτό ότι συμβιβάζεται με τις αρχές της Συνθήκης. Συνεπώς, η εφαρμογή του άρθρου 11 — αυτή είναι η τελική μου διαπίστωση — μπορεί να περιοριστεί μόνο σε περιπτώσεις, όπου πρόκειται για γνήσιους διακινούμενους εργαζόμενους ή τουλάχιστον όποτε ο κανονισμός 3 έχει ευνοϊκές συνέπειες ως προς την κτήση, τον υπολογισμό ή την καταβολή των συντάξεων.

Επομένως, κατά το πνεύμα και το σκοπό του κανονισμού 3 πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα: Ο κανονισμός 3 περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων και ιδίως το άρθρο 11, παράγραφος 2 σχετικά με τη μείωση και αναστολή των παροχών δεν μπορεί να αντιταχθεί σε χήρα, η οποία εισπράττει σύνταξη γήρατος βάσει δικαιώματος που απέκτησε σε ένα κράτος μέλος λόγω απασχολήσεώς της ως μισθωτής και ζητεί σε άλλο κράτος μέλος, όπου κατοικεί, σύνταξη επιζώντος, το δικαίωμα για λήψη της οποίας απέκτησε στο δεύτερο αυτό κράτος λόγω του συζύγου της.